

Sygn. akt: I C 105/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Majewska-Czajkowska
Protokolant:	sekretarz sądowy Julia Piątek

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2020 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w (...) w Holandii

przeciwko T. H., A. H.

o zapłatę

1. uchyla nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 30 marca 2015 roku sygn. akt I Nc 47/15 w części orzekającej o kosztach postępowania i zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 59.192,33 (pięćdziesiąt dziewięć tysięcy sto dziewięćdziesiąt dwa 33/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym 19.775,35 (dziewiętnaście tysięcy siedemset siedemdziesiąt pięć 35/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego;

2. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w pozostałej części.

SSO Beata Majewska-Czajkowska

Sygn. akt I C 105/15

UZASADNIENIE

Powód (...) wniósł przeciwko pozwanym T. H. i A. H. pozew o zapłatę w postępowaniu nakazowym kwoty 800 000 euro i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że powód wraz z pozwanym T. H. prowadzili współpracę w zakresie sprzedaży pojazdów, przy czym pozwany pośredniczył w zakupie aut, a następnie odsprzedawał je powodowi. W związku z zawartymi umowami sprzedaży, w dniu 31 lipca 2014 r. przed notariuszem W. W., pozwani wystawili weksel własny na kwotę 800 000 euro płatny w dniu 2.01.2015 r. Pomimo upływu terminu wskazanego w wekslu pozwani nie zapłacili jakiegokolwiek kwoty z tytułu wykupu weksla.

Nakazem zapłaty z dnia 30 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie o sygn. I Nc 47/15 nakazał pozwanym T. H. i A. H., aby zapłacili solidarnie na rzecz powódki kwotę 800 000 euro wraz odsetkami ustawowymi od dnia 9.03.2015 r. oraz kwotę 32 217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu, albo wnieśli w tym terminie zarzuty.

Pozwani w ustawowym terminie wnieśli zarzuty zaskarżając nakaz zapłaty w całości i wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania od powoda na rzecz pozwanych solidarnie, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

W uzasadnieniu podniesiono następujące zarzuty:

- braku formalnego weksla tj. braku słowa „weksel” w tekście dokumentu i tym samym naruszenie art.101 pkt.1 Prawa wekslowego;

- nieistnienie zobowiązania wekslowego w dacie złożenia pozwu z uwagi na gwarancyjny charakter weksla, będącego zabezpieczeniem pomostowym pomiędzy złożeniem oświadczenia o ustanowieniu hipoteki a powstaniem hipoteki, z uwagi na ziszczenie się warunku ustanowienia na rzecz powoda hipoteki na nieruchomości położonej w Z., dla której Sąd Rejonowy w Zabrze prowadzi KW nr (...),

-nieistnienie zobowiązań pozwanych w stosunku do powoda z innych tytułów mogących być zabezpieczonymi zobowiązaniem wekslowym.

Pozwani wskazywali, że okoliczność, iż weksel miał być jedynie zabezpieczeniem pomostowym była uzgodniona pomiędzy stronami na spotkaniu u notariusza, podpisany dokument miał być zwrócony po powstaniu hipoteki, co pomimo zgłoszonych żądań pozwanych nie nastąpiło. Pozwani wskazali, że powód złożył wniosek zawezwaniem do próby ugodowej firmy (...) do Wydziału Gospodarczego Sądu Rejonowego w Gliwicach o zapłatę kwoty 311 501 euro, z tytułu przekazanych przez powoda zaliczek na zakup aut, przy czym pozwani uznali roszczenie powoda za przedwczesne z uwagi na to, że nie doszło do odstąpienia od łączącej strony umowy.

Pozwani wnieśli o wstrzymanie wykonania nakazu zapłaty.

Postanowieniem z dnia 20.05.2015r. Sąd Okręgowy w Gliwicach wstrzymał wykonalność nakazu zapłaty. Postanowieniem z dnia 20.07.2015r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił zażalenie na postanowienie wstrzymujące wykonalność nakazu zapłaty.

W odpowiedzi na zarzuty powód wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty. W uzasadnieniu wskazano na niezasadność zarzutu, co do istnienia braków formalnych weksla, podnosząc, że spełnia on wszystkie wymogi zawarte w art.101 Prawa wekslowego. Powód zaprzeczył, aby weksel miał charakter gwarancyjny i stanowił jedynie zabezpieczenie roszczeń do czasu ustanowienia hipoteki, podnosząc, że pozwani podpisali weksel własny, który zawierał bezwarunkowe przyrzeczenie zapłaty na rzecz powoda i który został podpisany w obecności notariusza wskazanego przez pozwanych. Powód wskazał, że pozwany T. H. prowadził interesy z powodem zarówno w (...) sp. z o.o. jak i działalności gospodarczej (...) T. H., nie wywiązał się ze swoich zobowiązań i od dłuższego czasu strony prowadziły rozmowy, co do ustalenia sposobu ich spłaty i wysokości kwoty należnej powodowi. Niezrozumiałe są zatem twierdzenia pozwanych, że nie istnieją żadne zobowiązania powoda względem pozwanych.

Sąd ustalił co następuje:

Powód (...) jest zagranicznym przedsiębiorcą działającym w branży samochodowej, świadczącym usługi sprzedaży pojazdów na rynku europejskim.

Powód prowadził współpracę z T. H. zarówno w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej (...) T. H. jak również ze Spółką (...) sp. z o.o., w której pozwany był udziałowcem, polegającą na pośredniczeniu przez pozwanego w zakupie pojazdów, a następnie odsprzedaży tych pojazdów powodowi.

Powód zawarł umowy sprzedaży samochodów zarówno z firmą (...) jak i Spółką (...) sp. z o.o.

Powód złożył u pozwanego w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej (...) T. H. zamówienie na zakup 450 aut.

W dniu 14.02.2014 r. powód zawarł z firmą (...) umowę sprzedaży nr (...) i złożył zamówienie ((...)), w oparciu o które firma pozwanego miała dostarczyć na rzecz powoda 100 pojazdów marki (...) do końca lipca 2014r. Powód przekazał na ten cel zaliczkę równowartości 66 857 euro.

Dowód: zamówienie i umowa k 261-265, przelew k 260 i 349 i 357

W dniu 19.03.2014r. powód zawarł z firmą (...) umowę sprzedaży i złożył zamówienie nr (...) (...), w oparciu o które firma pozwanego miała dostarczyć na rzecz powoda 90 pojazdów marki (...)w terminie do końca sierpnia 2014r. Powód przekazał na ten cel zaliczkę równowartości 61 403 euro.

Dowód: zamówienie k 250-260, przelew k 350

W dniu 26.03.2014 r. powód zawarł z firmą (...) umowę sprzedaży nr (...) i złożył zamówienie ((...)), w oparciu o które firma pozwanego miała dostarczyć na rzecz powoda 10 pojazdów marki (...) w terminie do końca sierpnia 2014r. Powód przekazał na ten cel zaliczkę równowartości 6 921 euro.

Dowód: zamówienie i umowa k 275-279, 284-308, przelew k 351 i 356

W dniu 11.04.2014r. powód zawarł z firmą (...) umowę sprzedaży nr (...) i złożył zamówienie ((...)), w oparciu o które firma pozwanego miała dostarczyć na rzecz powoda 150 pojazdów marki (...)w terminie do połowy listopada 2014r. Powód przekazał na ten cel zaliczkę równowartości 108 511 euro.

Dowód: zamówienie i umowa k 309-313, 314-325,326-334, przelew k 352 i 355

W dniu 7.05.2014r. powód zawarł z firmą (...) umowę sprzedaży nr (...) i złożył zamówienie ((...)), w oparciu o które firma pozwanego miała dostarczyć na rzecz powoda 100 pojazdów marki (...) w terminie do połowy sierpnia 214r. Powód przekazał na ten cel zaliczkę równowartości 67 809 euro.

Dowód: zamówienie i umowa k 335-348, przelew k 353-354

Powód przekazał firmie (...) łącznie kwotę 311.501 euro tytułem zaliczek na poczet dostarczenia na jego rzecz zamówionych samochodów. Powód dokonał przelewów walutowych po kursie euro z tabeli kursowej Banku (...), dokonane przelewy zostały zaksięgowane na kwotę 1 309,273 zł.

Na tych samych zasadach powód zawarł umowy sprzedaży ze Spółką (...) sp. z o.o na zakup 602 aut (marki (...) oraz (...),(...)) i w ramach tych umów przelał zaliczkę w kwocie 546.951 euro.(k 367- 396)

Strony uzgodniły, że we wszystkich kwestiach nieuregulowanych w umowie mają zastosowanie przepisy prawa międzynarodowego.(§ 12 zawartych umów)

(...) sp. z o.o. jak również firma (...) nie wywiązała się ze swoich zobowiązań.

Uzyskując informacje o możliwym niedopełnieniu zobowiązań przez wskazane podmioty, R. E.- jedyny udziałowiec i członek zarządu B. C. (...)(...), która to firma jest udziałowcem (...)(...), uprawnionym do jednoosobowej samodzielnej reprezentacji, zażądał zabezpieczenia wykonania zobowiązania.

Dowód: zeznania R. E. (1262) i M. S. (k- 1003)

Zaznaczyć należy, że termin dostawy na 100 aut z umowy nr (...) upływał 31 lipca 2014r. i ten termin już nie został dotrzymany na datę wystawienia weksla. Tymczasem na dalszą odsprzedaż tych aut strona powodowa już miała zawartą część umów datowanych na okres od marca do lipca 2014r.

W dniu 31.07.2014r. w formie aktu notarialnego, zostało złożone przez T. H. i G. W. -wspólników spółki prawa cywilnego będącymi we wspólności łącznej wieczystymi użytkownikami, oświadczenia o ustanowieniu hipoteki

na prawie wieczystego użytkowania gruntu objętego KW (...) na rzecz Spółki (...)(...), celem zabezpieczenia wierzytelności powoda wobec Spółki (...) sp. z o.o. o zapłatę kwoty odpowiadającej nierozliczonej części zaliczki otrzymanej na poczet wynagrodzenia za samochody do kwoty 625 000 euro oraz do sumy 200 000 euro celem zabezpieczenia wierzytelności powoda względem Spółki (...) sp. z o.o. o zapłatę odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania o dostarczenie 602 samochodów.

Dowód: akt notarialny k 77-80, wydruk z KW nr (...) Sądu Rejonowego w Zabrzu k 81-87

W tym samym dniu pozwani T. H. i A. H. podpisali w obecności notariusza W. W. weksel własny zupełny na rzecz (...)(...). na sumę 800 000 euro, płatny w dniu 2 stycznia 2015 r., weksel ten miał zabezpieczać roszczenia zarówno wobec Spółki (...) Sp. z o.o. jak i firmy (...) w zakresie uiszczonych zaliczek jak i odszkodowania za ewentualne niewykonanie lub nienależyte wykonanie umów.

Dowód: odpis wierzytelny weksla k 15, zeznania A. H. k 1464, zeznania G. H. k 1063a i M. S. k 1003, zeznania R. E. k 1262,

We wrześniu 2014 r. T. H. wraz ze swoim ojcem i bratem G. H. udali się do Holandii, gdzie zapewniali, że umowy zostaną zrealizowane. Kolejne rozmowy pomiędzy stronami odbywały się na przełomie października i listopada, w trakcie tych rozmów okazało się, że zaliczki, które przekazała strona powodowa, zostały przeznaczone na zaspokojenie innych długów strony pozwanej, ale zapewniono, że auta zostały zamówione u producenta pomimo braku wpłaty zaliczek. W kolejnych rozmowach w listopadzie pracownik pozwanego M. Ś. przyznał, że wprowadził w błąd stronę powodową przekazując dokument, który miał potwierdzić złożone zamówienia, a który nie odpowiadał prawdzie, został sfalszowany, informację tą potwierdził wówczas również T. H.. Po tej rozmowie strona powodowa nie zawierała już umów z dalszymi kontrahentami na zakup aut objętych zamówieniami w (...) T. H.. W dalszych rozmowach strona powodowa domagała się już zwrotu zaliczek i zapłaty odszkodowania za niewykonanie zobowiązań.

Dowód: zeznania G. H. k 1063a i M. S. k 1003, zeznania R. E. k 1262, M. Ś. k 1063a, K. B. k 1262,

W oświadczeniu z dnia 19 listopada 2014 r. T. H. uznał swój dług wobec powoda w łącznej wysokości 1359 000 euro w związku z zawartymi umowami sprzedaży samochodów zarówno z Firmą (...), jak i Spółką (...) Sp. z o.o. Przy czym jak wynika z treści pozwu skierowanego przeciwko Spółce (...) sp. z o.o. i złożonych tam wyjaśnień powoda, uznanie długu w zakresie punktów 1 (w części) i pkt. 2-6 miało dotyczyć roszczeń wobec Spółki, a w zakresie punktów 1 (w części) i 7,8 roszczeń wobec (...) T. H.. Pozwany T. H. potwierdzał również, że jest winny stronie powodowej pieniądze w korespondencji mailowej.

W piśmie z dnia 15.12.2014 r. skierowanym przez pozwanego T. H. do powoda złożył on oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu, w oparciu o treść art. 88 kc.

Dowód: uznanie długu k 421, odpis pozwu k 397-403, oświadczenie k 550 akt, korespondencja mailowa k 436-449.

W związku z niewykonaniem przez firmę (...) w terminie zobowiązań wynikających z zawartych umów sprzedaży powód pismem z dnia 24.12.2014r. wezwał kontrahenta do spełnienia świadczenia wyznaczając mu dodatkowy termin do ich wykonania do dnia 15 stycznia 2015r. z zastrzeżeniem, że po bezskutecznym upływie tego terminu odstępuje od zawartych umów ze skutkiem na dzień 15.01.2015r. (...) do wskazanej daty nie zrealizowała zawartych umów w późniejszym terminie również nie dostarczyła żadnego z przedmiotowych pojazdów.

Dowód: wezwanie k 416

W dniu 7.10.2015 r. pełnomocnik powoda wystosował pismo do firmy (...) zawierając oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży, w którym potwierdził fakt odstąpienia bezpośrednio po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu tj.15.01.2015r. wskazanego w piśmie z dnia 24.12.2014 r. i ponownie oświadczył o odstąpieniu od umów

sprzedaży. Oświadczenie, na podstawie udzielonego pełnomocnictwa do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umów sprzedaży, w imieniu powódki podpisała r. pr. M. K. i dokument ten został skutecznie doręczony firmie (...).

Dowód: oświadczenie wraz z pełnomocnictwem k 430-435

Powodowa spółka w związku z zawartymi umowami sprzedaży z firmą (...), zawarła z kontrahentami zagranicznymi umowy dalszej odsprzedaży aut i z tego tytułu osiągnęłaby zyski, które utraciła, dodatkowo poniosła szkodę w związku z koniecznością poniesienia kosztów refundacji powstałej u kontrahentów zagranicznych w związku z brakiem dalszej odsprzedaży. Pozwany T. H. miał wiedzę, że powodowa spółka takie umowy zawarła i brak wykonania umów przez firmę (...) czy Spółkę (...) może narazić powoda na znaczne straty zarówno majątkowe (utrata marży, odszkodowania) jak i wizerunkowe. Pozwany T. H. miał też świadomość charakteru poradzonej działalności przez stronę powodową i w związku z tym musiał wiedzieć, już w chwili zawierania umów, że spółka powodowa zamówione pojazdy będzie odsprzedawać dalszym kontrahentom i w związku z tym będzie zawierać w tym zakresie umowy. Pomimo problemów z dostawą samochodów przez producentów pozwany zapewniał stronę powodową o realizacji umów i nie ostrzegł o możliwych utrudnieniach w realizacji zamówienia, co pozwoliłoby stronie powodowej w odpowiednim czasie poszukiwać aut u innych sprzedawców, aby terminowo zrealizować umowy zawarte z kontrahentami zagranicznymi. Strona powodowa zwyczajowo zawierała umowy z dalszymi kontrahentami przed dostarczeniem aut, jeżeli była zapewniona o realizacji zamówienia u sprzedawcy.

Dowód zeznania: M. Ś. k 1063a, K. B. k-1262, M. S. 1003, R. E. k 1262, G. G. k 1063a.

Na skutek niezrealizowania umowy nr (...) (zamówienie (...) (...)) strona powodowa utraciła zysk związany z utratą marży w kwocie 180 150 euro. Nadto zapłaciła na rzecz swojego kontrahentów zagranicznych spółki (...).(…) (23 629,44 euro), spółki (...).(…) (18 195,40 euro) i spółki (...).(…) (17 545 euro) odszkodowanie w łącznej wysokości 59 369,84 euro z tytułu niewykonania umowy, w związku z brakiem dostarczenia samochodów przez firmę (...). W związku z zawarciem tej umowy strona powodowa zawarła z kontrahentami zagranicznymi umowy na dalszą odsprzedaż wszystkich 100 aut w okresie od marca do sierpnia 2014 r. i dwie umowy w maju 2015r.

Dowód: umowy sprzedaży (...) k 613-651, tłumaczenia umów k 722-791, faktura spółki (...).(…) k 666, 667, pismo spółki (...).(…) k 662-665, faktura spółki (...).(…) k 668,669-670, potwierdzenie przelewów k 671 i 910.

Na skutek niezrealizowania umowy nr (...) strona powodowa utraciła zysk związany z utratą marży w łącznej kwocie 438 439 euro (118 079 euro z tytułu niedostarczenia 50 aut objętych dalszym zamówieniem i 320 360 euro z tytułu niedostarczenia 40 aut nie objętych dalszymi umowami). W związku z zawarciem umowy z (...) T. H. strona powodowa zawarła z kontrahentami zagranicznymi umowy na dalszą odsprzedaż 50 z 90 aut w maju 2014 r.

Dowód: umowy sprzedaży (...) k 652-658, tłumaczenie 792-801,

Na skutek niezrealizowania umowy nr (...) (zamówienie (...) (...)) strona powodowa utraciła zysk związany z utratą marży w łącznej kwocie 27 450 euro (13088 euro z tytułu niedostarczenia 8 aut objętych dalszym zamówieniem i 14 362 euro z tytułu niedostarczenia 2 aut nie objętych dalszymi umowami). W związku z zawarciem tej umowy strona powodowa zawarła z kontrahentem zagranicznym spółką (...).(…) umowy na dalszą odsprzedaż 8 z 10 zamówionych aut w marcu 2014 r.

Dowód: umowy sprzedaży (...) k 659-661, tłumaczenie umów k 802-803.

Na skutek niezrealizowania umowy nr (...) (zamówienie (...) (...)) strona powodowa utraciła zysk związany z utratą marży w łącznej kwocie 107 785 euro (93 563euro w przypadku 87 samochodów zamówionych przez dalszych kontrahentów i 14 222 euro w przypadku 13 nie zamówionych). W związku z zawarciem tej umowy strona powodowa zawarła z kontrahentami zagranicznymi umowy na dalszą odsprzedaż 87 ze 100 zamówionych aut, w okresie od maja do września 2014 r. i jedną w marcu 2015r. Przy czym w tym wypadku wysokość utraconej marży została obliczona jako różnicę pomiędzy ceną netto zakupu pojedynczego samochodu od pozwanego, a ceną sprzedaży brutto pojedynczego

samochodu przez powoda podmiotom trzecim. Z uwagi na to, że w wypadku samochodów K. koszty związane z transportem i opłatami administracyjnymi miał ponieść dalszy kontrahent, nie został zysk pomniejszony o podatek (...), podatek (...), koszty rejestracji w Holandii, koszty transportu pojazdów do Holandii, tak jak to miało miejsce w przypadku samochodów marki S..

Dowód: umowy sprzedaży (...) k 597-612, tłumaczenie umów k 695-721, opinia biegłego k 1792-1796, 1857-1864, 1984.

Na skutek niezrealizowania umowy nr (...) (zamówienie (...) (...)) strona powodowa utraciła zysk związany z utratą marży w łącznej kwocie 709 950 euro. Strona powodowa w związku z dokonanymi zamówieniami aut w firmie (...), nie zawarła dalszych kontraktów z podmiotami zagranicznymi.

Zaznaczyć należy, że w wypadku samochodów marki S. strona powodowa obliczyła wysokość utraconej marży jako różnicę pomiędzy ceną netto zakupu pojedynczego samochodu od pozwanego, a ceną sprzedaży brutto pojedynczego samochodu przez powoda podmiotom trzecim, pomniejszoną o podatek od wartości dodanej podatek (...), podatek (...), koszty rejestracji w Holandii, koszty transportu pojazdów do Holandii.

Strona powodowa w związku z niedostarczeniem pojazdów marki S., utraciła korzyści jakie mogła osiągnąć w związku z faktem, że do końca 2014 r. podatek (...) (zależny od emisji spalin) wynosił 14%, a od 1.01.2015r. 20%. Efektem wzrostu podatku od stycznia 2015r. był znaczny wzrost popytu na te auta w grudniu 2014 r. Dlatego istotnym było dla powoda dostarczenie pojazdów przez firmę (...) w umówionych terminach, bowiem po 1.01.2015 r. z uwagi na wzrost podatku zmniejszył się zysk (marża) jaki strona powodowa mogła osiągnąć ze sprzedaży tych aut.

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, aby potwierdzić prawidłowość dokonanych wyliczeń przez stronę powodową oraz przyjętą metodologię. Biegły dokonując nieznacznej korekty potwierdził, że wyliczona przez stronę powodową wartość szkody znacząco przekracza kwotę 800 000 euro, której zapłaty żąda powód w niniejszym postępowaniu i wynosi 1463 775zł.

Powód wystąpił przeciwko Firma (...) z powództwem do Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w Gliwicach o zapłatę kwoty 311.501 euro wraz z odsetkami tytułem zwrotu przekazanych firmie zaliczek na realizację zakupu aut w związku zawartymi umowami sprawa toczyła się pod sygn. X G Nc 198/16 następnie X GC 440/16 i w dniu 29.01.2019 r. zapadł wyrok zasądający należność.(k 1972-1981). Wyrok jest prawomocny.

Podobnie powód wystąpił przeciwko Spółce (...) Sp. z o.o. do Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w Gliwicach w sprawie X G Nc 117/15 o zapłatę kwoty 546 951 euro z ustawowymi odsetkami tytułem zwrotu przekazanych Spółce zaliczek na realizację zakupu aut w związku z zawartymi z tą Spółką umowami sprzedaży. W sprawie tej w dniu 12 marca 2015r. został wydany nakaz zapłaty, który jest prawomocny.

Powyższych ustaleń dokonano w oparciu o wskazane dokumenty, których treść nie budziła wątpliwości Sądu oraz zeznania wskazanych świadków, przedstawiciela strony powodowej i pozwanej.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchania świadka zawnioskowanego przez stronę powodową R. A., gdyż wniosek ten został cofnięty. Wniosek pozwanego o przesłuchanie tego świadka Sąd uznał za zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania tym bardziej, że świadek miałby jedynie potwierdzić okoliczności, na które już zeznawał R. E. (k 1262), jak i świadek G. G. (k 1063a).

W oparciu o zebrany materiał dowodowy, Sąd nie znalazł podstaw do przyjęcia, że weksel podpisany przez pozwanych miał charakter gwarancyjny i stanowił jedynie zabezpieczenie do czasu ustanowienia hipoteki na rzecz powoda. Przy zobowiązaniach wekslowych to na wystawcy weksla spoczywa ciężar udowodnienia, że zachodzą okoliczności, które pomimo wystawienia weksla, zwalniają go z odpowiedzialności za jego realizację. W niniejszej sprawie strony w tym zakresie przedstawiają odmienne stanowisko, powód i zawnioskowani przez niego świadkowie konsekwentnie twierdzą, że w dacie podpisywania weksla nie było żadnych uzgodnień, co do gwarancyjnego charakteru weksla i miał on zabezpieczać min. roszczenia odszkodowawcze i o zwrot zaliczek wobec (...), (zeznania świadka M. S. i zeznania R.

E.), natomiast pozwani i świadkowie przez nich zawnioskowani twierdzą, że takie ustalenia były dokonane (świadek G. H. i zeznania A. H. k 1464). Należało zatem ocenić te kwestie w oparciu o całokształt okoliczności sprawy. Po pierwsze pozwani w żaden pisemny sposób nie zastrzegli tego, iż weksel ma mieć charakter gwarancyjny, w treści weksla brak jest jakiegokolwiek odniesienia się do oświadczenia o ustanowieniu hipoteki na nieruchomości położonej w Z., ani innego zastrzeżenia, które wskazywałoby na taki charakter weksla. Notariusz, który dokonywał czynności nie pamiętał okoliczności sprawy, tym samym nie mógł potwierdzić, aby takie zastrzeżenia były dokonywane (dowód zeznania Notariusza W. W. k 864). Mając na uwadze znaczną wysokość kwoty wskazanej w wekslu, trudno znaleźć racjonalne argumenty wyjaśniające, dlaczego pozwani nie podjęli żadnych działań, aby tak istotne zastrzeżenie było udokumentowane i mogło w przyszłości stanowić podstawę zwolnienia się od odpowiedzialności z tytułu zobowiązania wekslowego. Po drugie, jeżeli weksel miał być jedynie zabezpieczeniem do czasu wpisu hipoteki logicznym byłoby, aby bezpośrednio po dokonaniu wpisu pozwani zażądali zwrotu weksla, tymczasem z takim żądaniem nie wystąpili. Powód temu zaprzecza, a pozwani nie przedstawili żadnego dowodu, który mógłby potwierdzić, że było inaczej. Po trzecie hipoteka miała zabezpieczać jedynie roszczenia wobec (...) sp. z o.o., natomiast nie było kwestią sporną w niniejszym postępowaniu, że powód miał również roszczenia w stosunku do (...), których ta hipoteka nie zabezpieczała, zatem uzasadnione jest twierdzenie, że powód zażądał zabezpieczenia pozostałych roszczeń w innej formie, właśnie poprzez podpisanie weksla. Po czwarte słusznie wskazuje strona powodowa, że wątpliwa wydaje się celowość zabezpieczenia roszczenia do czasu wpisu hipoteki, wobec faktu, że po podpisaniu wniosku o dokonanie wpisu hipoteki notariusz jest zobowiązany do zgłoszenia aktu notarialnego celem wpisania hipoteki przez sąd wieczystoksięgowy, zasadniczo brak zatem zagrożenia, iż dokonana czynność nie odniesie skutku.

Świadek M. Ś. nie uczestniczył w dokonanej czynności, a informację o jej treści uzyskał od pozwanego T. H., zatem jego zeznania nie mogą być podstawą dokonanych odmiennych ustaleń, bo nie był bezpośrednim świadkiem rozmów pomiędzy stronami.

Wszystkie te okoliczności przemawiają za tym, aby uznać za wiarygodne zeznania powoda i zawnioskowanych przez niego świadków, a odmówić wiarygodności zeznaniom pozwanej, twierdzeniom pozwanego i zeznaniom zawnioskowanych przez nich świadków i tym samym uznać, iż nie było żadnych ustaleń, co do tego, że weksel miał charakter gwarancyjny i stanowić miał jedynie zabezpieczenie roszczeń powoda do czasu podpisania hipoteki. Podkreślić należy, że domniemanie istnienia zobowiązania wekslowego chroni powoda i to pozwani powinni wykazać, że nie istnieje lub odpadła causa zobowiązania. W ocenie Sądu pozwani nie udźwignęli w tym zakresie ciężaru dowodu.

Wobec faktu, że z treści uznania z 19.11.2014 r. nie wynika w sposób nie budzący wątpliwości jakich roszczeń to uznanie dotyczy tzn. w jakiej kwocie dotyczy zaliczek wypłaconych na rzecz Spółki (...) sp.z o.o., a w jakiej na rzecz firmy (...) oraz czy dotyczy roszczeń odszkodowawczych wobec jednego czy drugiego podmiotu, czy też obydwu, a jeżeli tak, to w jakim zakresie, nadto świadkowie również nie potrafili wskazać jakich roszczeń dotyczyło uznanie, to bez względu na ocenę odstąpienia od oświadczenia woli T. H., dokument ten nie mógł stać się podstawą ustalenia, że doszło ze strony pozwanego do uznania roszczeń powoda związanych odszkodowaniem wobec (...) T. H. z tytułu niewykonania umów sprzedaży.

Sąd uznał również za niezasadne zastrzeżenia złożone przez stronę pozwaną w piśmie z dnia 3.10.2016r. (k 834-838) odnośnie braku zgodności wymienionych tam dokumentów (...) z umową (...) (zamówieniem (...) - (...)) i odmiennych terminach dostawy samochodów. Sąd w pełni akceptuje wyjaśnienia złożone w tym zakresie przez stronę powodową przedstawione w piśmie procesowym z dnia 30.01.2017r. (k 895-904), bowiem znajdują one potwierdzenie w treści złożonych dokumentów i zeznaniach zawnioskowanych przez powoda świadków, w szczególności świadka G. G..

Sąd uznał również za w pełni wiarygodne zeznania M. S. i zeznania R. E. w zakresie w jakim twierdzili, że co najmniej do grudnia 2014r. pozwany T. H. i jego pracownicy zapewniali stronę powodową o realizacji zamówienia. Zeznania tych świadków są logiczne i spójne, natomiast M. Ś. nie zaprzeczył, że sytuacja taka nie miała miejsca, a jedynie zasłaniał się niepamięcią. Wobec faktu, że pozwany nie stawiał się na terminy rozpraw pozbawił się możliwości złożenia w tym zakresie zeznań.

Sąd zważył, co następuje:

W zakresie jurysdykcji, z uwagi na fakt, że w sprawie występują strony, które mają siedzibę i miejsce zamieszkania w różnych krajach Unii Europejskiej zastosowanie mają przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z 12.12.2012r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, w których jako zasadę przyjęto regulę sądu pozwanego. Konsekwencją przyjęcia jurysdykcji sądu polskiego jest zastosowanie w niniejszej sprawie polskiego prawa procesowego.

W zakresie prawa właściwego do oceny skutków zobowiązań wekslowych zastosowanie znajduje art.79 prawa wekslowego i czekowego, zgodnie z którym skutki zobowiązań innych osób, na wekslu podpisanych, określa prawo kraju, w którym osoby złożyły podpisy. Zgodnie z art.78 ustawy formę oświadczenia wekslowego ocenia się podług ustaw kraju, w którym oświadczenie zostało podpisane.

Strona pozwana kwestionowała odpowiedzialność A. H. wynikającą ze zobowiązania wekslowego twierdząc, że nie podpisywała ona żadnych umów ze stroną powodową, które były podstawą wystawienia weksla a zatem, skoro nie ma causy jego wystawienia to, nie można mówić o istnieniu zobowiązania wekslowego, a tym samym odpowiedzialności pozwanej z tego tytułu.

Odnosząc się do tak sformułowanego zarzutu wskazać należy, że wykładnia weksla, zmierzająca do ustalenia treści zobowiązania wekslowego i osoby zobowiązanej, musi ograniczać się do tekstu weksla, nie może ona służyć ustaleniu charakteru, w jakim osoba podpisała weksel, ponieważ jest to dopuszczalne tylko w granicach tekstu weksla. W konsekwencji w braku zawarcia w tekście weksla innych wskazań, należy przyjąć, że osoba podpisana na wekslu zaciągnęła własne zobowiązanie wekslowe. Pozwana zatem podpisując weksel zaciągnęła własne zobowiązanie wekslowe, a causą wystawienia weksla było zabezpieczenie roszczeń powoda wynikających min. z zawartych umów z firmą (...) reprezentowaną przez T. H., w zakresie dostawy samochodów. Zaciągając zatem własne zobowiązanie wekslowe pozwana niejako poręczyła, zabezpieczyła wspólnym majątkiem małżeńskim realizację roszczeń powoda względem firmy pozwanego. Twierdzenia, że to nie pozwana A. H. podpisywała umowy o dostawę samochodów, nie mają znaczenia dla uznania istnienia zobowiązania wekslowego i ustalenia istnienia causy dla jego powstania również odnośnie pozwanej. Na marginesie zaznaczyć należy, że w dacie podpisywania weksla pozwana była członkiem zarządu Spółki (...) sp. z o.o., co zapewne również było powodem, dla którego zgodziła się podpisać weksel (odpis zupełny (...) sp. z o.o., k 591-596).

Odnosząc się do zarzutu, w którym strona pozwana kwestionuje ważność weksla, stwierdzić należy, że nie znajduje on uzasadnienia prawnego. Zgodnie z art.101 Prawa wekslowego weksel własny powinien zawierać:

- 1) nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu;
- 7) podpis wystawcy wekslu.

Weksel złożony do akt zawiera wszystkie elementy wyżej wskazane z wyjątkiem miejsca płatności. Przy czym znajduje w tym wypadku zastosowanie art.102 ust.3 prawa wekslowego, z którego wynika, że w przypadku nie oznaczenia miejsca płatności, uznaje się, że miejsce wystawienia weksla jest miejscem płatności weksla.

Strona pozwana podnosi, iż weksel będący podstawą wystąpienia z roszczeniem przez powoda nie zawiera w tekście dokumentu nazwy „weksel”. Stoi to w oczywistej sprzeczności z treścią dokumentu, niezależnie od oczywistej omyłki pisarskiej poprzez wpisanie w nagłówku (...), poniżej w treści dokumentu wpisano „Weksel na sumę 800 000 Euro”. Zgodzić się należy ze stanowiskiem i argumentacją powoda, że nazwa „weksel” pojawia się już w tekście dokumentu, a nie tylko w samym nagłówku, zatem zostały spełnione ustawowe formalne wymogi weksla. Rozsądne pojmowanie całości dokumentu musi prowadzić do wniosku, że mamy do czynienia z wekslem własnym, a stwierdzenie jego nieważności z powodu rzekomego nieujęcia w treści dokumentu nazwy weksel uznać należy za całkowicie nieuzasadnione. Nie może zatem budzić żadnych wątpliwości, że osoby podpisane pod wekslem miały pełną świadomość znaczenia dokumentu, który podpisują, skoro w dokumencie dwukrotnie użyto słowa –weksel, nawet jeżeli w nagłówku popełniono błąd. Nie bez znaczenia jest również fakt, że na podpisanie weksla pozwani wyrazili zgodę i wiedzieli jakiego rodzaju dokument zamierzają podpisać, okoliczność tą potwierdzają zeznania świadków, którzy nie mieli wątpliwości, że pozwani podpisali weksel z pełną świadomością charakteru tego dokumentu. Pozwani podpisywali weksel w obecności notariusza, który jest osobą zaufania publicznego i w razie jakichkolwiek wątpliwości mogli wyjaśnić i zapytać jakie są skutki podpisania tego dokumentu i jakie mu nadać znaczenie. Jednak pozwani takich wątpliwości u notariusza nie zgłaszali. Podkreślić nadto należy, że pozwana w trakcie składania zeznań w żaden sposób nie zaprzeczała temu, że podpisała u notariusza weksel, a nie inny dokument i że takie właśnie znaczenie nadawała podpisanemu dokumentowi.

Jako niezasadny należy również uznać zarzut nieprawidłowego oznaczenia waluty. Przepis wskazuje na konieczność oznaczenia sumy pieniężnej. Zgodnie z utrwalonym poglądem w literaturze oznacza to konieczność wskazania kwoty (ilości) waluty i określenie waluty. Okoliczność, że zostały popełnione błędy w oznaczeniu waluty i uczyniono to niezgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami, nie może wpłynąć na unieważnienie weksla jeżeli jej oznaczenie nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych. W orzecznictwie nie jest wyłączona wykładnia weksla prowadząca do usunięcia (gdyby takie istniały w niniejszej sprawie) wątpliwości, co do wskazanej waluty obcej.(por. wyrok SA w Poznaniu z 5.06.1928r. 10 U 72/298, podobnie co do możliwości dokonywania wykładni weksla w zakresie oczywistych błędów w pisowni uchwała SN z 23.04.1993r. III CZP 7/93 i wyrok SN z 19.10.199r. I KKN 162/98). Istnienie takiej możliwości wyłącza stwierdzenie nieważności weksla z powodu błędów literowych dotyczących oznaczenia waluty. Orzeczenia, na które powołuje się strona pozwana w piśmie z dnia 2.06.2016r. (k 541-548), dotyczą sytuacji, kiedy waluta w ogóle nie została określona, co rodzi ten skutek, że nie można ustalić jaka jest oznaczona suma pieniężna, a to musi skutkować stwierdzeniem nieważności weksla. W niniejszej sprawie waluta została oznaczona, w sposób nie budzący wątpliwości o jaką walutę chodzi i jaka jest w związku z tym suma pieniężna oznaczona na wekslu.

Zatem stwierdzić należy, że weksel spełnia wszystkie warunki formalne i jest ważny.

Po rozważeniu zarzutów strony pozwanej odnośnie nieistnienia wszystkich elementów ustawowych, warunków formalnych jakim musi odpowiadać weksel, koniecznym było ustalenie jaką funkcję miał spełniać weksel wystawiony przez pozwanych, wobec zasadniczych rozbieżności stanowisk stron w tym zakresie.

Zarzut strony powodowej, że niedopuszczalny jest dowód z zeznań świadków na okoliczność czy weksel był jedynie zabezpieczeniem do czasu ustanowienia hipoteki jest o tyle niezasadny, że nie zmierzał on do ustalenia, iż strony oświadczyły co innego niż jest zawarte w treści dokumentu lub wykazania, że treść dokumentu nie jest kompletna lecz zmierzały do wykazania jaka była przyczyna wystawienia weksla, a to zważywszy na fakt, iż sprawa toczy się pomiędzy wystawcą weksla a remitentem, jest dopuszczalne w świetle art.10 prawa wekslowego. Pamiętać należy, że do powstania zobowiązania wekslowego obok formalnej niewadliwości weksla i podpisu niezbędna jest również umowa o wydanie weksla. Na wadliwość natomiast takiej umowy może powoływać się wystawca weksla wobec remitenta. Zeznania świadków w niniejszej sprawie mały zatem wyjaśnić, co było podstawą zawarcia umowy o wydanie weksla. Inaczej jaka była treść porozumienia stron, na mocy którego nastąpiło wydanie weksla. Zebrany w sprawie materiał dowodowy, jak wyżej wskazano, dawał podstawy do uznania, że weksel ten nie był jedynie wekslem gwarancyjnym, w rozumieniu nadanym mu przez pozwanych, a zatem mającym służyć zabezpieczeniu roszczeń powoda jedynie do czasu uzyskania zabezpieczenia hipotecznego, lecz miał charakter gwarancyjny w szerszym kontekście, bowiem

służył zabezpieczeniu roszczeń powoda wynikających z zawartych umów niezależnie od dokonanego zabezpieczenia hipotecznego. Podkreślić bowiem należy, że weksel może pełnić min. funkcje gwarancyjną polegającą na tym, że zaciągnięcie zobowiązania wekslowego służy zwiększeniu prawdopodobieństwa zaspokojenia wierzyciela, któremu przysługuje lub będzie przysługiwało roszczenie poza wekslowe np. z tytułu zawartej, jak w niniejszej sprawie umowy. Weksel zatem można zastosować do zabezpieczenia roszczeń mających powstać w przyszłości też z tytułu zawartej umowy poza wekslowej, która może rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą. Twierdzenia zatem strony pozwanej, że na datę podpisania weksla pozwani nie byli dłużnikami powoda (bo nie powstała jeszcze szkoda), nie mają znaczenia dla oceny zasadności roszczenia. Zeznania świadków i okoliczności sprawy wskazują, iż właśnie funkcję gwarancyjną, związaną z zabezpieczeniem również przyszłych roszczeń odszkodowawczych, miał spełniać wystawiony weksel. Miał służyć zabezpieczeniu roszczeń powoda, w razie braku realizacji umów, co w jego ocenie, już na ten czas było zagrożone. Ostatecznie okazało się, że obawy strony powodowej były uzasadnione.

Niezależnie od tego, iż Sąd zobowiązany był ustalić jak była treść porozumienia stron, na mocy którego nastąpiło wydanie weksla, konieczne było również ustalenie jakie roszczenia miał zabezpieczać weksel, które przysługiwały lub miały przysługiwać powodowi w związku z zawartymi umowami. Podkreślić, bowiem należy, że pozwani zakwestionowali istnienie jakichkolwiek zobowiązań, które miały być podstawą wystawienia weksla. Strona powodowa natomiast wskazywała, że weksel miał zabezpieczać min. roszczenia odszkodowawcze wobec firmy (...) związane z brakiem wywiązania się z zawartych z tą firmą umów o dostawę samochodów. Zaznaczyć, przy tym należy, że posiadaczowi weksla będącemu pierwszym wierzycielem przysługują, w odniesieniu do wystawcy weksla zarówno roszczenia ze stosunku podstawowego, czyli stosunku, który był gospodarczą przyczyną zaciągnięcia zobowiązania wekslowego jak i ze zobowiązania wekslowego. Z tym, że tylko raz może on uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności i do niego należy wybór roszczenia.

W stosunkach pomiędzy bezpośrednimi kontrahentami wekslowymi abstrakcyjność zobowiązania wekslowego ulega zatem osłabieniu. Wobec pierwszego wekslobiorcy dłużnik wekslowy może bronić się zarzutami wynikającymi ze stosunku podstawowego łączącego go z remitentem. Zatem pozwani mogli w niniejszym procesie bronić się zarzutem, iż roszczenia odszkodowawcze względem firmy (...) nie są uzasadnione.

Sąd uznał za zasadne, w świetle zebranego materiału dowodowego, przyjęcie że weksel miał zabezpieczać zarówno roszczenie o zwrot zaliczek przelanych na rzecz firmy (...) i na rzecz Spółki (...) sp. z o.o. oraz roszczenia odszkodowawcze za brak zrealizowania umów dostawy samochodów zawartych zarówno przez (...) jak i Spółkę (...). Taki wniosek płynie z zeznań członka zarządu powoda R. E. i świadka M. S.. Wniosek taki również należy wyprowadzić z logicznego rozumowania wynikającego z całokształtu okoliczności sprawy i zasad doświadczenia życiowego. Za zasadne należy uznać działanie przedstawiciela powoda, polegające na dążeniu do uzyskania zabezpieczenia wszystkich zobowiązań ciążących na pozwanym względem powoda, w sytuacji w której uzyskuje informację od innego podmiotu gospodarczego, który również prowadził interesy pozwanym, że kontrahent jest nierzetelny i nie wywiązuje się ze zobowiązań jakie na nim ciąży. Udzielenie zatem zabezpieczenia hipotecznego roszczenia dotyczących zwrotu zaliczek przekazanych Spółce (...) i odszkodowania z tytułu nie wykonania umowy zawartej z tą spółką, nie gwarantowało zabezpieczenia roszczeń z tytułu zwrotu zaliczek od firmy (...) i roszczeń odszkodowawczych z tytułu nie wywiązania się z umowy zawartej przez tą firmę. Trudno znaleźć racjonalną argumentację, dlaczego strona powodowa żądałaby podwójnego zabezpieczenia roszczeń Spółki (...), a pominęła zabezpieczenie roszczeń wobec firmy (...). Sąd przyjął zatem za wiarygodne zeznania strony powodowej i świadka M. S., że zobowiązanie wekslowe miało zabezpieczać roszczenia odszkodowawcze zarówno wobec firmy (...) jak i Spółki (...) i również roszczenia o zwrot zaliczek od obydwu podmiotów.

Powodowie ostatecznie sprecyzowali swoje stanowisko uznając, że żądają realizacji zobowiązania wekslowego z tytułu roszczeń odszkodowawczych jakie mają wobec firmy (...) w związku z niewykonaniem umów o dostawę samochodów. Mając na uwadze, że strona powodowa wystąpiła z odrębnym powództwem przeciwko firmie (...) o zwrot zaliczek i Spółce (...) o zwrot zaliczek i odszkodowanie, należy uznać, że w tym zakresie strona powodowa dokonała wyboru roszczenia występując z takowym ze stosunku podstawowego. Natomiast w zakresie roszczenia odszkodowawczego w stosunku do firmy (...) wystąpiła z roszczeniem ze zobowiązania wekslowego. Ponieważ strona pozwana odnosząc

się do stosunku podstawowego kwestionowała istnienie roszczenia odszkodowawczego wobec firmy (...) i złożyła zarzuty, co do wysokości szkody, należało okoliczności te ustalić i stwierdzić czy zobowiązanie wekslowe nie przewyższa roszczenia odszkodowawczego, które miał min. Weksel zabezpieczać.

Strona powodowa skorzystała z możliwości wynikającej z kodeksu postępowania cywilnego, dochodzenia roszczeń wekslowych w postępowaniu nakazowym. Zgodnie z art.485§ 2 k.p.c. sąd wydaje nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksła, czeku, wariantu lub rewersu należycie wypełnionego, którego prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości. Na tym etapie Sąd zobowiązany jest badać jedynie prawidłowość weksła i legitymację czynną powoda. Jak już wyżej wskazano prawidłowość weksła nie budziła wątpliwości Sądu, a zarzuty, co do nie spełnienia warunków formalnych weksła należało uznać za nieuzasadnione, natomiast legitymacja powoda nie może budzić wątpliwości skoro wskazany jest w treści weksła, jako uprawniony, a z powodztwem wystąpił sam remitent.

Z uwagi na to, że strona pozwana złożyła zarzuty od wydanego nakazu zapłaty i zakwestionowała istnienie roszczeń powoda ze stosunku podstawowego, a powód już w treści pozwu na ten stosunek podstawowy się powoływał, Sąd mógł, mając na uwadze treść art. 10 w zw. z art. 103 prawa wekslowego, uwzględnić także okoliczności dotyczące stosunku pozawekslowego stron, pomimo tego, że spór pozostaje sporem z weksła. Mamy zatem dalej do czynienia z roszczeniem wekslowym i odpowiedzialnością wekslową, tyle tylko, że dla powstania i zakresu odpowiedzialności wekslowej istotne znaczenie będą miały okoliczności leżące w stosunku podstawowym. Należy jednak podkreślić, że z uwagi na stwierdzoną prawidłowość weksła i legitymację czynną powoda, ciężar dowodu w zakresie wykazania zasadności zgłoszonych zarzutów, spoczywa na pozwanych, bowiem właśnie na tym polegają ułatwienia dla uprawnionego w dochodzeniu roszczeń ze zobowiązań wekslowych, że ciężar obrony w sporze z weksła przeniesiony zostaje na pozwanego. Racje ma strona powodowa, że wydanie weksła wierzycielowi stwarza domniemanie istnienia wiarygodności wekslowej w wysokości sumy wekslowej i przerzuca ciężar dowodu na dłużnika (por. wyrok SN z 24.11.2009r., V CSK 129/09).

W niniejszej sprawie, poza zarzutami, iż weksel miał charakter gwarancyjny, pomostowy do czasu dokonania wpisu hipoteki i nie zabezpieczał roszczeń odszkodowawczych, które Sąd uznał za niewykazane, strona pozwana podniosła zarzut, iż powód nie poniósł szkody bądź nie poniósł jej w takiej wysokości, aby można uznać roszczenie z weksła za zasadne.

W świetle tak sformułowanego zarzutu należało dokonać oceny stosunku podstawowego, który stał się podstawą powstania zobowiązania wekslowego.

W pierwszej kolejności wskazać należy na prawo właściwe dla tego zobowiązania.

Przepis art. 28.1 p.p.m przewiduje, że prawo właściwe dla zobowiązania umownego określa rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych ((...)). Strony nie wskazały, aby doszło do wyboru prawa dla umowy jaką zawarły (odesłały jedynie do prawa międzynarodowego). W art. 4 ust. 1 pkt. a wskazano, że w zakresie w jakim nie dokonano wyboru prawa właściwego dla umowy, umowa sprzedaży towarów podlega prawu państwa, w którym sprzedawca ma miejsce zwykłego pobytu. Sprzedawcą był pozwany, prowadzący działalność gospodarczą zarejestrowaną na terenie Polski.

Mając natomiast na uwadze fakt, że zarówno Polska jak i Holandia są sygnatariuszami Konwencji Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów sporządzonej w W. w dniu 11.04.1980 r. (Dz. U. nr 45 poz. 286 z dnia 13.05.1997r.), w zakresie oceny stosunku podstawowego i skutków niewykonania zobowiązania zastosowanie znajdują postanowienia tej Konwencji. Zgodnie bowiem z art.1 Konwencji ma ona zastosowanie do umów sprzedaży towarów między stronami mającymi siedziby handlowe w różnych państwach jeżeli państwa te są umawiającymi się państwami.

W sprawie nie ma przesłanek do uznania, że strony, zgodnie z art.6 Konwencji wyłączyły jej stosowanie. Strony ustaliły, że do łączącej je umowy znajdują zastosowanie przepisy prawa międzynarodowego, zatem wskazana Konwencja, której stronami są Polska i Holandia. Strona powodowa zaprzeczyła, aby zastosowanie tej Konwencji było wyłączone

w umowie pomiędzy stronami, natomiast strona pozwana nie przedstawiła żadnego dokumentu, który podważyłby to twierdzenie. Strona powodowa przedstawiła argumenty wskazujące, iż „Ogólne Warunki” na, które powołali się pozwani nie dotyczyły umowy wiążącej strony (k 893-894), natomiast pozwani nie odnieśli się do tej argumentacji i nie przedstawili innego dokumentu, który miałby potwierdzić ich tezę.

Zgodnie z art. 30 i 53 Konwencji sprzedający jest zobowiązany dostarczyć towary, przekazać wszystkie dokumenty ich dotyczące oraz przenieść własność towaru, zgodnie z umową i niniejszą konwencją, zaś kupujący zobowiązany jest zapłacić cenę za towary i przyjąć dostawę, zgodnie z umową i niniejszą konwencją.

W niniejszej sprawie bezspornym było, że pozwana firma (...) nie wywiązała się z umowy i nie dostarczyła żadnego z 450 zamówionych aut. Wobec niewywiązania się z umowy, po bezskutecznym wezwaniu do jej realizacji strona powodowa odstąpiła od umowy, zawiadamiając o tym T. H. prowadzącego firmę (...) T. H., a skuteczność tego odstąpienia nie była kwestionowana w niniejszej sprawie.

Niewątpliwie doszło zatem do naruszenia umowy przez pozwanego T. H.. Zgodnie z art. 25 Konwencji, naruszenie umowy przez jedną za stron jest istotne, jeżeli powoduje dla drugiej strony taki uszczerbek, który w sposób zasadniczy pozbawia tę stronę tego, czego zgodnie z umową miała prawo oczekiwać, chyba, że strona naruszająca umowę nie przewidywała takiego skutku i osoba rozsądna tego samego rodzaju i w tych samych okolicznościach nie przewidziałaby takiego skutku. Artykuł 45 stanowi natomiast, że jeżeli sprzedający nie spełni któregokolwiek ze swych obowiązków wynikających z umowy lub z niniejszej konwencji, kupujący może: po pierwsze skorzystać z praw przewidzianych w artykułach 46 do 52 (w tym odstąpienia od umowy), po drugie żądać odszkodowania przewidzianego w artykułach 74 do 77. Kupujący nie traci przy tym żadnego prawa, jakie może mieć do żądania odszkodowania przez to, że wykonuje swoje prawo do korzystania z innych środków ochrony prawnej.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie może budzić wątpliwości, że strona powodowa, jako doświadczony podmiot na rynku sprzedaży aut, miała podstawy oczekiwać konkretnego zysku z dalszej odsprzedaży samochodów zamówionych w firmie (...). Jak zeznał świadek M. S., G. G. i R. E. na zamówione samochody szczególnie marki S. był duży popyt w tym czasie w Holandii ze względu na obniżony podatek od emisji CO₂, który obowiązywał jedynie do końca 2014r. Dokonując zatem analizy rynku strona powodowa miała pewność, że wszystkie zamówione samochody będą dalej odsprzedane, o czym świadczy również to, iż zawarła umowy z kontrahentami zagranicznymi na dalszą sprzedaż większości zamówionych aut, a zaprzestała zawierania tych umów wówczas, gdy uzyskała informację, że samochody nie zostaną dostarczone przez firmę pozwanego. Sąd nie miał podstaw, aby zeznania te podważać, tym bardziej, że strona pozwana nie przedstawiła żadnych argumentów na okoliczność, że było inaczej. Natomiast powód oprócz powołania świadków, przedstawił również dokumenty potwierdzające jaką był wówczas sytuacja na rynku wewnętrznym w Holandii w zakresie wysokości podatków, wysokości innych opłat, które miały wpływ na wysokość uzyskanego zysku, jak również dołączył umowy sprzedaży zwarte z innymi kontrahentami, z których wynikało jakie osiągnęli z tego tytułu zyski i jakich w związku z tym mogli oczekiwać zysków ze sprzedaży niedostarczonych samochodów (załączniki do pisma z dnia 11.04.2018r. nr 8, 9, 10, 11,12, 13,14, k -1167-1230). Powód przedstawił nadto w tabeli dokładne wyliczenie szkody związanej z utraconym zyskiem na skutek nie uzyskania marży, której oczekiwał w związku ze sprzedażą zamówionych u pozwanego aut (k 365-366) i szczegółowo uzasadnił ją przyjął metodologię wyliczenia utraconej marży. Sąd, również w oparciu o opinię biegłego uznał, że przyjęta metodologia zasługuje na akceptację jest bowiem spójna, logiczna i uwzględnia również koszty, których strona powodowa nie poniosła w związku z niedostarczeniem aut, które zostały odjęte, co wskazuje na jej rzetelność.

Zgodnie z art. 74 Konwencji odszkodowanie za naruszenie umowy przez jedną stronę obejmuje sumę równą stracie, w tym utratę zysku, poniesioną przez drugą stronę w rezultacie naruszenia. Odszkodowanie takie nie może przewyższać straty, którą strona naruszająca przewidywała lub powinna była przewidywać w chwili zawarcia umowy, w świetle okoliczności, które znała lub powinna była znać, jako możliwy rezultat naruszenia umowy.

Artykuł 74 Konwencji o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów daje wyraz zasadzie pełnego odszkodowania przysługującego wierzycielowi, niezależnie od zastosowanej następnie metody szacowania szkody, tj. albo konkretnej

albo abstrakcyjnej (art. 75 in fine i art. 76 zdanie pierwsze in fine konwencji). Norma zawarta w art. 74 zdanie drugie konwencji obejmuje natomiast przesłankę przewidywalności szkody rozumianą jako przesłankę wpływającą na określenie wysokości należnego wierzycielowi odszkodowania, a więc nie jako przesłankę przesądzającą powstanie, istnienie lub wyłączenie stanu odpowiedzialności dłużnika, a w szczególności niejako przesłankę zwalniającą dłużnika z odpowiedzialności za szkodę. Innymi słowy, przesłanki przewidywalności szkody, wynikającej z art. 74 zdanie drugie konwencji, nie można automatycznie utożsamiać z przesłanką zwalniającą dłużnika z odpowiedzialności odszkodowawczej, określoną w art. 79 ust. 1 konwencji, tj. z przeszkodą niezależną od dłużnika, niemożliwą do przewidzenia w chwili zawarcia umowy, będącą powodem niewykonania przez dłużnika któregoś z jego obowiązków umownych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7.12.2016 r. sygn. akt I ACa 508/16). Przewidywalności szkody, o której mowa w art. 74 zdanie drugie Konwencji nie wyłącza odpowiedzialności strony naruszającej umowę, lecz ogranicza wysokości należnego od dłużnika odszkodowania. Nawet przeszkody nie do pokonania nie zwalniają dłużnika od odpowiedzialności, jeśli musiał się z nimi racjonalnie liczyć przy zawieraniu umowy, jako potencjalnymi wydarzeniami, których możliwość wystąpienia zarysowuje się perspektywicznie w okresie mającego nastąpić niebawem wykonywania umowy.(por. Wyrok Sn z 8.02.2012, V CSK 91/11)

W niniejszej sprawie materiał dowodowy daje podstawy do uznania, że pozwany T. H. zawierając umowy miał pełną świadomość charakteru prowadzonej działalności przez stronę powodową, miała wiedzę, że zamówione samochody będą dalej odsprzedawane. Potwierdzając, że dojdzie do realizacji umowy, aż do grudnia 2014r. dał podstawy stronie powodowej do tego, aby podjęła decyzję o zawarciu dalszych umów na odsprzedaży aut. Nie uprzedził o przeszkodach z dostawą samochodów od producenta, odwrotnie okoliczność tą zataił, można domniemywać, iż wynikało to z faktu nie przekazania producentowi zaliczek otrzymanych od powoda na zakup samochodów, lecz przekazaniu ich na pokrycie innych zobowiązań. Nie sposób zatem uznać, że T. H. nie miał świadomości, iż nie dostarczenie samochodów narazi stronę powodową na stratę finansową. Jednocześnie mając na uwadze, że pozwany również od dawna uczestniczył w tym rynku, to mógł realnie ocenić jakiego rzędu strata może powstać po stronie powoda. Niezależnie od tego wskazać należy, że ciężar dowodu na istnienie okoliczności wskazanych w art. 74 zdanie drugie Konwencji, które mogłyby ograniczyć odpowiedzialność strony pozwanej spoczywa na tej stronie, która wywodzi z tego skutki prawne (art.6 k.c.). Strona pozwana na tą okoliczność nie przedstawiła żadnych dowodów.

Mając zatem na uwadze, że opinia biegłego w zasadniczej części potwierdziła wysokość szkody, którą poniósł powód, a prawdziwość dokumentów, które stały się podstawą wyliczeń, nie została podważona przez stronę pozwaną, Sąd uznał, że zostało w niniejszym procesie wykazane, że strona powodowa poniosła szkodę, co najmniej w kwocie 800 000 euro i tym samym powództwo uznał za zasadne. Nie została, bowiem wykazana przez stronę pozwaną zasadność zarzutów dotyczących stosunku podstawowego, które mogłyby mieć wpływ na zasadność lub wysokość roszczenia wynikającego ze zobowiązania wekslowego.

Jednocześnie uznano za zbędne dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, który miałby przyjąć za podstawę obliczeń inny kurs wymiany waluty, bowiem wobec oświadczenia biegłego, że mogłoby to wpłynąć na zmianę wyliczonej przez niego kwoty szkody w granicach 2 %, nie miałyby to znaczenia dla oceny zasadności roszczenia, a dopuszczenie tego dowodu wpłynęłoby jedynie na przedłużenie postępowania.

Mając na uwadze powyższe Sąd w oparciu o treść artykułu 496 k.p.c uchylił częściowo nakaz zapłaty w zakresie orzeczonych tam kosztów i utrzymał nakaz zapłaty w pozostałym zakresie tj. zasądzenia kwoty 800 000 euro wraz z odsetkami zasadzonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, przy czym o odsetkach orzeczono w oparciu o art.481 k.c.

O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od pozwanych na rzecz powoda solidarnie kwotę 59 192,33 zł, na którą składa się 19 775,35 zł tytułem kosztów postępowania zabezpieczającego, opłata 25 000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda w wysokości 14 400 zł w oparciu o Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i oraz opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa 17 zł.

SSO Beata Majewska-Czajkowska